

1. SØNDAG ETTER PINSE
VÅRONNMESSE MED DÅP OG VIGSLING AV KIRKEGÅRD

Lørenskog kirke søndag 7. juni 2009

Johannes 3,1-15

PREKEN

SPENN EN – FRA VUGGE TIL GRAV

Denne dagen har flere spenn i seg, til dels store spenn. Vi har i dag våronnmesse og ikke minst dåp om det nye livet som spirer frem. Men vi skal i dag også vigsle kirkegård og gravlund. Livets store spenn – fra vugge til grav. Livets ytterpunkter. Det eneste sikre vi vet om livet er jo at det tar slutt før eller siden. Og akkurat så dramatisk er jo livet. Det vet jeg flere av dere her som kunne dele sterke personlige erfaringer om. Tur på kirkegården er tankevekkende. Barn og unge på besøk gripes. Det er et minst like stort spenn i dagens tekst også, og dere kan få sitte når jeg leser.

BIBEL

Bibelteksten – Johannes 3,1-8

Det var en mann blant fariseerne som hette Nikodemus, en av jødernes rådsherrer. 2 Han kom til Jesus om natten og sa: «Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham.» 3 Jesus svarte: «Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Ingen kan se Guds rike hvis han ikke blir født på ny.» 4 «Hvordan kan en som er gammel, bli født?» sa Nikodemus, «han kan da ikke komme inn i sin mors liv igjen og bli født?» 5 Jesus svarte: «Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. 6 Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd. 7 Undre deg ikke over at jeg sa at dere må fødes på ny. 8 Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra og hvor den farer hen. Slik er det med den som er født av Ånden.»

MANNEN SOM KOM OM NATTEN

Før jeg sier noe om spennet jeg tenker på, må vi få med oss spenningen i teksten.

Nikodemus er kanskje mest kjent som han som kom om natten. Nikodemus var fariseer. Det vil si at han tilhørte et parti, et brorskap, som var dedikert til jødernes tro og å følge den med alle sine tolkninger og detaljerte regler til punkt og prikke. Nikodemus var også rådsherre. Han satt i jødernes høye råd, Sanhedrin. Jødernes høyeste rett og vel også regjering. Han var også rik og tilhørte en av de mest fremtredende jødiske familiene.

Det er oppsiktsvekkende at Nikodemus i det hele tatt vil snakke med Jesus som i høyeste grad var religiøst og politisk kontroversiell. Og når en nasjonal leder av denne dimensjonen smyger seg rundt på hemmelig besøk om natten, så er det dramatisk. 1000-tipset hadde gladelig tatt det, og forsiden blitt rydda. I dag ville det ikke vært spesielt kontroversielt om ordfører Åge ville ta en prat med presten eller imamen. Han hadde ikke trengt å gjøre det i ly av natten. Men det er klart RB hadde vært på tå hev hvis ordføreren hadde behov for å besøke noen i hemmelighet om natten. F eks Snåsamannen.

Tilbake til Nikodemus. Han skjønnte ut fra det han så av Jesus virke at Gud måtte være med han. Og da ble det maktpåliggende for Nikodemus å finne mer ut av hvem Jesus var og det han forkynte.

De snakker om Guds rike. For jødene var det den tiden da Gud skulle gripe inn i historien med sin allmakt. Da skulle Israels fiender beseires og makten gis til Guds utvalgte folk. Dette Guds rike var målet for historien og enden på kampens tid for jødene. Jesus snakket også om Guds rike som noe der framme ved alle tings ende, men han sa en ting til. At dette riket også er her og nå. Pga han selv. Det kan oppleves her og nå.

Hvordan kan det skje da, lurer Nikodemus på. Ved å bli født på ny, svarer Jesus. Nikodemus er forvirret og trenger å vite om hvor bokstavelig han mener det. Skal han som gammel mann komme inn i sin mors liv og bli født? Nei, svarer Jesus, den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Inngangen til Guds rike her og nå er dåpen. Det har skjedd i dag. Joachim og Matea er døpt med vann og ånd og har fått del i Guds rike.

SPENN TO – DEN SYNLIGE OG USYNLIGE VERDEN

Da er vi ved spenn nummer to. Jesus gir oss det i klartekst. Det som er født av kjøtt er kjøtt, men det som er født av Ånden er ånd. Med dåpsbarna som

eksempel. De er kjøtt, fysisk kropp. De er født av sin mor med fars medvirkning. De er kjøtt født av kjøtt, konkret og synlig. Og de ligner nok også på sin mor eller far. Men det er ikke alt vi kan si om disse små nydøpte menneskeskapningene. Her er mer enn kjøtt, celler og kjemiske forbindelser. Her er mer enn det vi konkret kan se på et bilde. Mennesket er et åndsvesen. Vi er skapt av vår Gud til å romme en åndelig verden. Disse små rommer som oss alle en åndelig side. Fordi Gud har skapt oss sånn. Og den åndeligheten vil han fylle med sin ånd. I dag skjedde det i dåpen. Guds ånd bor i disse to som ble døpt. Det kan vi ikke se på et bilde. Den usynlige verden er åndelig.

Det er et spenn mellom kjøtt og ånd, den synlige verden og den usynlige. I gjennom livet og i samfunnet vårt så er det som det vel alltid har vært, lettest og gi seg i kast med den synlige verden. Den vi kan se på bilder. Den er håndfast og forutsigbar. Den er konkret og målbar. Den usynlige verden, den som vi ikke kan se på bilde, er litt mer vanskelig tilgjengelig. Og da blir det lett til at vi lar den ligge, skyver den litt til side. Vi ledes til å tenke at den usynlige verden ikke er virkelig og i hvert fall ikke viktig.

Men da fratar vi livet, virkeligheten og oss som mennesker et livsviktig spenn i livet. Den usynlige verden, de immaterielle verdiene, er vel det som gir livet verdighet, mening og gjør det virkelig verdt å leve. Det skiller oss fra dyrene, fra et dyrisk liv. Den usynlige verden er tro, håp og kjærlighet. Det er å se at vi tilhører en større sammenheng. En ærefrykt for livet, for døden. En ærefrykt for skaperverket, og for skaperen. En ærefrykt for mennesket og for det å leve sammen. Den usynlige verden og de immaterielle verdiene er det som foredler oss. Dyder, holdninger. Kunst og kultur er i høyeste grad en del av det, og de beste uttrykk som kan gis av det. Når en knyttneve vendes til en åpen hånd, når en kald skulder blir til en utstrakt hånd, når en gir mat til den som sulter, når jeg gir avkall på noe av mitt eget for andres skyld, når noen våger livet i kamp for rettferdighet, for andres ve og vel. Da foredles livet. Da fylles livet med verdighet, mening og gjør det virkelig verdt å leve. Og i den usynlige verden kan vi få møte Gud. Vandrende på kirkegården, i naturen, i stillhet og bønn, gjennom bibelen, i kirken sammen med andre som tror. Der kan vi erfare, se Guds rike, i små glimt som virkelig kan gi livet mening og sammenheng.

Når jeg skriver denne preken som dukker/popper det opp et message senter jevnlig som tilhører noe på nettet. Og der er det alltid bilde av en dame med store pupper og utringet kjole. Pupper er noe av det bedre Gud har skapt, ikke bare for de to små dåpsbarna. Men i vår tid så dyrkes jo det og lignende ting som det eneste store lykken på jord. Man kan lett få inntrykk av at den veldig synlige og konkrete sex er meningen med livet og det som gjør det verdt å leve.

SPENNENE UTFYLLER HVERANDRE TIL EN HELHET

Vårønmessen kan i dag si oss en viktig ting om helhet. Det er ingen konflikt mellom den synlige og usynlige verden. Den synlige verden er ikke noe mindre verdt. De er ikke ment som fiender, enten eller. Vi mennesker er Guds øyenstener, skapninger i den synlige verden. Han gleder seg over skaperverket, og har gitt oss det for at vi skal ta vare på det, glede oss over det, leve av og med det. Når Guds rike kommer i enden så blir det på en nyskapt jord. Jord og himmel møtes. Den synlige og usynlige verden, kjøtt og ånd, skal utfylle hverandre som en helhet.

De to store spennene – fra vugge til grav og den synlige verden og den usynlige – kan vi se for oss danner et kors. Jesus holder alt sammen, forener det. Han ble født og døde. For øvrig et dramatisk liv og død. Og han var et virkelig menneske av kjøtt og blod, født av Maria. Og han hadde syn for det usynlige. De immaterielle verdiene.

Ytterpunktene i disse spennene viser ofte at de henger sammen også for oss. Ved en fødsel så er vi mange som gripes av ærefrykt, som undrer oss over hva vi har fått være med på. Som i usigelig glede takker Gud. Det er tynne skott til den usynlige verden. Når minneord holdes her i begravelser, så er det ikke hus og bil og de materielle tingene som er viktig for oss. Nei, det er personen, kjærligheten, alt han/hun var for oss. De immaterielle verdiene. Kirkegården er et jordnært sted. Et brutalt jordnært sted. Men det er også et åndelig sted. På kirkegården vendes vi mot den usynlige verden, mot de immaterielle verdiene. I stillhet og ettertanke, med lys og blomster. For jord og himmel de møtes her.